

## Rozšíření vřetenatky moravské *Vestia ranojevici moravica* (Brabenec, 1952) v Hostýnských vrších – 1. díl

### The distribution of *Vestia ranojevici moravica* (Brabenec, 1952) in the Hostýnské Vrchy Mts. – part 1

JIŘÍ NOVÁK & MICHAL NOVÁK

Ztracená 69, Kroměříž, 76701, Czech Republic, e-mail: anodonta@tiscali.cz, michal.drn@seznam.cz

NOVÁK J. & NOVÁK M., 2010: Rozšíření vřetenatky moravské *Vestia ranojevici moravica* (Brabenec, 1952) v Hostýnských vrších – 1. díl [The distribution of *Vestia ranojevici moravica* (Brabenec, 1952) in the Hostýnské Vrchy Mts. – part 1]. – Malacologica Bohemoslovaca, 9: 21–25. Online serial at <<http://mollusca.sav.sk>> 24-October-2010

*Vestia ranojevici moravica* is the endemic subspecies, known from the Hostýnské Vrchy Mts., Beskydy Mts., Oderské Vrchy Mts., and Podbeskydí region. There were only three localities formerly known in the Hostýnské Vrchy Mts. During our research, 30 potential localities in the Hostýnské Vrchy Mts. were surveyed so far. On 20 localities the occurrence of *Vestia ranojevici moravica* was confirmed.

Key words: *Vestia ranojevici moravica*, Hostýnské Vrchy Mts., Czech Republic, endemic, new localities

#### Úvod

Hostýnské vrchy patří k zoologicky i botanicky nejpestřejším územím na střední Moravě. Přesto zde dodnes nebyl proveden podrobnější malakologický průzkum. Ojedinelé pokusy o zmapování malakofauny Hostýnských vrchů byly publikovány několikrát v roce 1954 (HUDEC 1954, LOŽEK 1954, LOŽEK & MÁCHA 1954), jednalo se však spíše o orientační průzkumy. I tak ale byla zaznamenána přítomnost celé řady pozoruhodných druhů plžů.

K těm nejvýznamnějším patří nepochybně vřetenatka moravská, *Vestia ranojevici moravica* (Brabenec, 1952). Jedná se o neoendemický poddruh balkánského druhu, s doposud potvrzeným výskytem na území ČR v Hostýnských vrších, Moravskoslezských Beskydách, dvěma ojedinelými lokalitami v Oderských vrších (LOŽEK 1954, LOŽEK & MÁCHA 1954) a nově i v Podbeskydí (HORSÁK 2003). Vřetenatka moravská je druhem arborikolním, jehož téměř výhradním biotopem jsou středně vlhké až sušší bučiny s mírnou příměsí jiných listnáčů, hlavně kleny a jilmu horského (LOŽEK & MÁCHA 1954). Žije pod odchlíplou kůrou starších buků, pod kůrou pařezů a padlých kmenů, často i ve tlejícím dřevě. Naproti tomu z dosavadních nálezů vyplývá, že se tento druh nepodařilo nalézt na skalách a v suti, ani pod listím na zemi (LOŽEK & MÁCHA 1954).

Náš výzkum se zaměřil na tři hlavní cíle:

- 1) Zmapovat výskyt vřetenatky moravské v Hostýnských vrších.
- 2) Ověřit výskyt tohoto druhu na lokalitách, uváděných LOŽKEM & MÁCHOU (1954), zejména pak v lesích na hřebeni Kelčského Javorníku, které na přelomu roku 1978 a 1979 začaly odumírat vlivem exhalátů z ostravské aglomerace a nízkých teplot. Rozsáhlé plochy byly následně

osázeny smrkovou monokulturou (MACKOVČIN & JATIOVÁ 2002).

3) Stanovit jižní hranici rozšíření vřetenatky moravské v Hostýnských vrších a tím i její nejj jižnější výskyt.

Vzhledem k rozsáhlosti průzkumu a počtu lokalit, které je nutné prověřit, budou výsledky publikovány průběžně.

#### Metodika

S ohledem na ekologii vřetenatky moravské jsme metodiku omezili na ruční sběr pod kůrou padlých kmenů, pařezů a silnějších větví. Dospělí jedinci byli determinováni přímo na místě pomocí lupy. Větší část pak byla vrácena zpět na stanoviště, několik exemplářů z každé lokality bylo depopováno ve sbírce autorů.

Lokality byly zvoleny s ohledem na složení a věk lesního porostu, odhadnutých na základě porostní mapy Hostýnských vrchů (ÚHÚL 2010). K orientačnímu stanovení dřevinné skladby byla použita fotomapa (PLANSTUDIO 2005–2010). K průzkumu byly vybrány přednostně staré bukové porosty a lokality s omezenými lesnickými zásahy (zvláště chráněná území).

Na všech lokalitách byly zaznamenány také ostatní druhy podkorních plžů a druh dřeviny, pod jejichž kůrou byl sběr realizován.

#### Seznam zkoumaných lokalit

Lokality uváděné LOŽKEM & MÁCHOU (1954), vyznačeny **tučně**. Pozice sledovaných lokalit je znázorněna na Obr. 1.

1) Lukov (okr. Zlín) – hrad a okolí, 49°18'12.669"N, 17°44'23.214"E, 500 m n.m., datum průzkumu: 25.5.2003,

2.11. a 30.11.2003, 12.4. a 15.5. 2004.

Opakovaně prozkoumána celá zřícenina hradu a smíšený les v jejím bezprostředním okolí. Výsledky publikovány (NOVÁK 2004). Porost má charakter smíšeného lesa, ale smrk značně převládá. Odumřelá dřevní hmota zastoupená ojedinělou přítomností padlých větví nebo pařezů; navíc nevhodná druhová skladba padlého dřeva.

2) Křídlo (okr. Kroměříž) – hrad a okolí, 49°21'24.106"N, 17°39'52.881"E, 460 m n.m., datum průzkumu: 10.6.2002, 15.8.2003, 27.8.2009.

Opakovaně prozkoumán střed zříceniny, bukový a smíšený les v bezprostředním okolí hradu a v okolí přístupové cesty. Odumřelá dřevní hmota zastoupená ojedinělou přítomností padlých větví nebo pařezů.

3) **PR Obřany** (okr. Kroměříž) – hrad a jeho okolí, 49°22'2.503"N, 17°43'59.55"E, 680–704 m n.m, datum průzkumu: 8.6.2003, 2.4.2004.

Zachovalý starý bukový les uvnitř i vně hradní zříceniny. LOŽEK (1954) zde objevil vřetenatku moravskou v roce 1953 a podal návrh na zřízení přírodní rezervace. Tato byla vyhlášena roku 1991.

Odumřelá dřevní hmota přítomná v poměrně hojném množství v podobě padlých větví nebo pařezů s ojedinělým výskytem padlých kmenů.

4) **Sv. Hostýn** (okr. Kroměříž) – okolí větrné elektrárny a les pod bazilikou, 49°22'40.208"N, 17°41'56.009"E a 49°22'48.669"N, 17°42'4.335"E, 730 m n.m., datum průzkumu: 3.7.2006.

Na úbočích kopce porost buku a kleny, ojediněle s vysa-

zenou lípou a při okrajích s větším podílem smrku. Na vrcholu bezlesí. Odumřelá dřevní hmota přítomná zejména v podobě padlých větví nebo pařezů. Hojně navštěvované poutní místo. LOŽEK & MÁCHA (1954) uvádějí ojedinělý nález vřetenatky moravské Hudcem v r. 1953.

5) Les, svah 300 m SZ od PR Tesák (okr. Kroměříž) – 49°22'23.022"N, 17°47'3.263"E, 660 m n.m., datum průzkumu: 15.8.2009.

Starý bukový les s klenem a jasanem. Odumřelá dřevní hmota hojně přítomná v podobě pařezů včetně několika padlých kmenů v okolí lesní cesty (běžkařská trať).

6) PR Tesák (okr. Kroměříž) – JV od běžkařské tratě, po vrstevnici, horní část svahu, dvě stanoviště vzdálená od sebe asi 150 m, 49°22'21.882"N, 17°47'15.598"E a 49°22'23.781"N, 17°47'20.12"E, 630 m n.m., datum průzkumu: 15.8.2009.

Zbytek autochtonních jedlobučin s bohatým bylinným patrem, jeden z nejlépe zachovaných porostů tohoto typu v Hostýnských vrších (MACKOVČIN & JATIOVÁ 2002). Odumřelá dřevní hmota hojně přítomná v podobě padlých větví a pařezů včetně četných padlých kmenů.

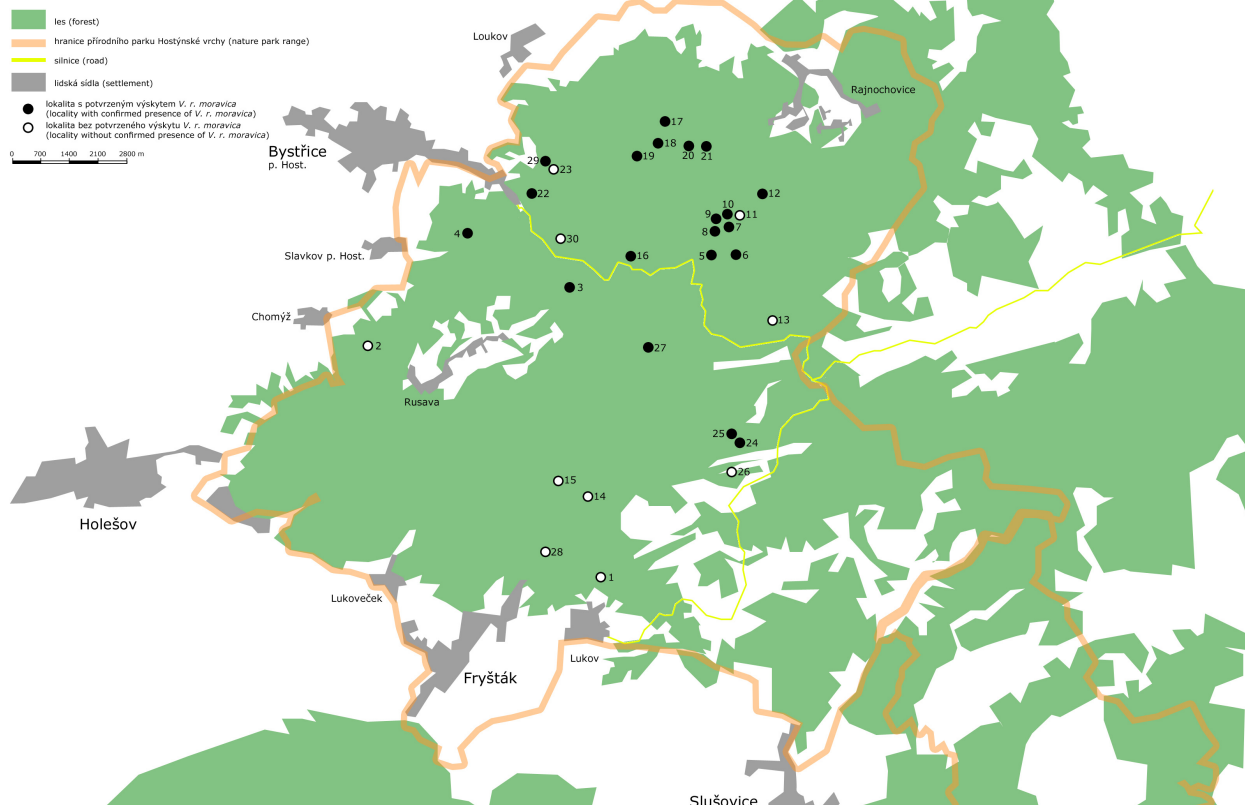
7) PR Čerňava (okr. Kroměříž) – východní část v údolí nedaleko přehrady klauza, 49°22'43.451"N, 17°47'11.635"E, 580 m n.m., datum průzkumu: 15.8.2009.

Typická karpatská bučina pralesovitěho charakteru (MACKOVČIN & JATIOVÁ 2002). Odumřelá dřevní hmota hojně přítomná v podobě padlých větví nebo pařezů včetně četných padlých kmenů.

8) PR Čerňava (okr. Kroměříž) – střední část u lesní cesty,

#### Lokality *Vestia ranojevici moravica* v Hostýnských vrších

(Localities of *V. ranojevici moravica* in Hostynské Vrchy Mts.)



**Obr. 1.** Mapa Hostýnských vrchů s vyznačenými prozkoumanými lokalitami.

**Fig. 1.** Map of the Hostýnské Vrchy Mts. with surveyed localities marked.

jižní okraj, hranice PR, 49°22'42.886"N, 17°47'1.509"E, 650 m n.m., datum průzkumu: 15.8.2009.

9) PR Čerňava (okr. Kroměříž) – střední část u lesní cesty, severní okraj, 180 m od J okraje rezervace, 49°22'47.228"N, 17°46'58.728"E, 650 m n.m., datum průzkumu: 5.9.2009.

10) Pod Čerňavou (okr. Kroměříž) – u potoka Rosošný, pod lesní cestou, hranice PR, 49°22'50.19"N, 17°47'11.545"E, 550 m n.m., datum průzkumu: 6.9.2009.

Strž s bohatým zastoupením odumřelé dřevní hmoty, přítomné v podobě padlých větví a četných padlých kmenů.

11) PR Sochová (okr. Kroměříž) – jižní cíp rezervace nad Teodorovým pramenem, 49°22'50.412"N, 17°47'25.15"E, 680 m n.m., datum průzkumu: 16.8.2009.

Suchá bučina (mladý porost v okolí rezervace umožňuje intenzivní proudění větru) s malým množstvím odumřelé dřevní hmoty, tvořené zejména padlými kmeny a větvemi. Navíc všechny kmeny v době průzkumu buďto příliš čerstvé, nebo už bez kůry.

12) PR Sochová (okr. Kroměříž) – východní část, úsek 250 m mezi 49°23'7.989"N, 17°48'5.687"E a 49°23'6.904"N, 17°47'53.024"E, 650–700 m n.m., datum průzkumu: 6.9.2009.

Vlhká stará bučina s jasanem a klenem, odumřelá dřevní hmota hojně přítomná v podobě padlých větví a pařezů, včetně četných padlých kmenů.

13) PP Bernátka (okr. Kroměříž) – úsek 160 m od SZ horní části po JV spodní část, mezi 49°21'32.186"N, 17°48'1.008"E a 49°21'27.635"N, 17°48'3.675"E, 550–600 m n.m., datum sběru: 25.8.2009.

Typická karpatská bučina s výskytem řeřišnice trojlísté (MACKOVČIN & JATIOVÁ 2002). Odumřelá dřevní hmota přítomná v podobě padlých větví nebo pařezů s ojedinělým výskytem padlých kmenů. PODEŠVA (2010) uvádí, že po silné vichřici roku 2001 byly všechny popadané kmeny z rezervace odstraněny.

14) PP Bzová (okr. Zlín) – celý vrchol kopce, 49°19'14.431"N, 17°44'15.061"E, 622 m n.m., datum průzkumu: 23.8.2009.

Květnatá bučina s převažujícím bukem lesním, javorem klenem, jilmem horským a jedlí bělokorou (MACKOVČIN & JATIOVÁ 2002). Odumřelá dřevní hmota hojně přítomná v podobě padlých větví včetně četných padlých kmenů.

15) PP Ondřejovsko (okr. Zlín) – vrchol kopce a 150 metrový úsek jižního svahu, 49°19'28.338"N, 17°43'35.548"E, 634–580 m n.m., datum průzkumu: 23.8.2009.

Květnatá bučina a na sutích převládající měsíčnicová javořina. Převládající dřevinou je buk lesní (MACKOVČIN & JATIOVÁ 2002). Odumřelá dřevní hmota přítomná v poměrně hojném množství v podobě padlých větví nebo pařezů s ojedinělým výskytem padlých kmenů.

16) PR Smrdutá (okr. Kroměříž) – spodní, JZ část u silnice Bystřice p. Host. – Tesák, úsek 150 m mezi 49°22'16.968"N, 17°45'7.606"E a 49°22'20.917"N, 17°45'13.134"E, 600–680 m n.m., datum průzkumu: 25.8.2009.

Komplex přirozených lesních porostů na pískovcovém skalním hřebetu. Převažujícími dřevinami jsou javor klen, buk lesní, lípa velkolistá a jilm horský (MACKOVČIN & JATIOVÁ 2002). Odumřelá dřevní hmota je hojně přítomná v podobě padlých větví nebo pařezů, včetně četných padlých kmenů.

17) **PR Kelčský Javorník** (okr. Kroměříž) – severní svah pod telefonní věží, 200 m úsek mezi 49°24'5.367"N, 17°46'3.99"E a 49°24'4.562"N, 17°45'56.997"E, 860–780 m n.m., datum průzkumu: 5.9.2009.

Původní pralesovitý porost horských bučin a javořin na suťovém svahu. Vegetaci tvoří květnaté bučiny a suťový les. Převažují javor klen, buk lesní a jasan ztepilý. Vrcholové partie začaly na přelomu let 1978–79 odumírat, zřejmě následkem exhalací z ostravské aglomerace a extrémně nízkých teplot. Po neúspěšné výsadbě listnáčů byly vrcholové partie osázeny smrkem (MACKOVČIN & JATIOVÁ 2002). Průzkum proběhl ve zbytku původního porostu, kde odumřelá dřevní hmota je hojně přítomná v podobě padlých větví, pařezů i četných padlých kmenů.

18) Hřebenová cesta z **Kelčského Javorníku na Jehelník** (okr. Kroměříž) – JV svah u pískovcových skal, 49°23'47.359"N, 17°45'46.403"E, 835 m n.m., datum průzkumu: 6.8.2009.

Smišený les s převládajícím bukem. Odumřelá dřevní hmota přítomná v poměrně hojném množství především v podobě padlých větví s ojedinělým výskytem padlých kmenů.

19) Hřebenová cesta z **Jehelníku na Javorník** (okr. Kroměříž) – J svah podél cesty v délce 100 m, 49°23'42.327"N, 17°45'23.518"E, 800 m n.m., datum průzkumu: 6.8.2009.

Smišený les s převládajícím bukem. Odumřelá dřevní hmota přítomná v poměrně hojném množství především v podobě padlých větví s ojedinělým výskytem padlých kmenů.

20) Bučina při lesní cestě JV pod Kelč. Javorníkem (okr. Kroměříž) – na jediném zlomeném buku, jinak les bez padlých stromů, 49°23'51.666"N, 17°46'24.26"E, 790 m n.m., datum průzkumu: 5.8.2009.

Hospodářsky využívaný bukový les bez jakýchkoli ponechaných padlých větví a kmenů. Průzkum se týkal jediného zlomeného buku u silnice.

21) Bučina při lesní cestě JV pod Kelč. Javorníkem (okr. Kroměříž) – rozhraní obhospodařovaného bukového lesa a paseky po vykácené bučině s několika ponechanými kmeny, 49°23'41.239"N, 17°46'51.163"E, 660 m n.m., datum průzkumu: 5.8.2009.

Hranice hospodářsky využívaného bukového lesa, kde odumřelá dřevní hmota byla téměř nepřítomná.

22) Navrhovaná PR Hadí kopec (okr. Kroměříž) – Z svah, úsek 200 m po vrstevnici 100 m pod lesní cestou, světlna: 49°23'10.998"N, 17°43'16.53"E, bučina: 49°23'12.988"N, 17°43'20.039"E, 580 m n.m., datum průzkumu: 22.8.2009.

Suťový les, který je situován na příkrých suťových svazích kóty Hadí kopec (600,7 m n. m.). V porostu dominuje jasan ztepilý a javor klen, méně hojné jsou jilm drsný, lípa malolistá, dub letní, dub zimní, javor mlč a habr obecný. Na mírněji ukloněných svazích je častý buk lesní (PODEŠVA 2010). Odumřelá dřevní hmota hojně přítomná v podobě padlých větví nebo pařezů včetně četných padlých kmenů.

23) Navrhovaná PR Hadí kopec (okr. Kroměříž) – několik bukových a javorových kmenů popadaných v mokřadu neďaleko lesního pramene, 49°23'31.643"N, 17°43'44.105"E, 640 m n.m., datum průzkumu: 22.8.2009.

**Tabulka 1.** Seznam prozkoumaných lokalit.

**Table 1.** List of surveyed localities.

Lokalita Locality	Výskyt Occurrence	Padlé dřevo Dead wood	Doprovodné druhy Accompanying species
1	–	buk, smrk	<i>Alinda biplicata</i> , <i>Clausilia dubia</i> , <i>Laciniaria plicata</i> , <i>Cochlodina laminata</i> , <i>Macrogastra tumida</i> , <i>Macrogastra plicatula</i> *
2	–	buk, javor	<i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Alinda biplicata</i> , <i>Laciniaria plicata</i> , <i>Clausilia dubia</i> , <i>Cochlodina laminata</i> , <i>Discus rotundatus</i> , <i>Helicigona lapicida</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
3	+	buk, jasan	<i>Alinda biplicata</i> , <i>Laciniaria plicata</i> , <i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Bielzia coerulans</i> **
4	+	buk, lípa? (vysoký pařez)	<i>Alinda biplicata</i> , <i>Cochlodina laminata</i> , <i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Isognomostoma isognomostomos</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
5	+	jasan	<i>Alinda biplicata</i> , <i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Discus ruderratus</i> , <i>Cochlodina laminata</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
6	+	buk, javor, jasan	<i>Alinda biplicata</i> , <i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Cochlodina laminata</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
7	+	jasan	<i>Bielzia coerulans</i>
8	+	buk	<i>Alinda biplicata</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
9	+	javor	<i>Cochlodina laminata</i> , <i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Laciniaria plicata</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
10	+	buk, javor	<i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Cochlodina laminata</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
11	–	buk	<i>Cochlodina laminata</i>
12	+	buk, javor, jasan	<i>Alinda biplicata</i> , <i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Cochlodina laminata</i> , <i>Discus ruderratus</i> , <i>Discus rotundatus</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
13	–	buk	<i>Discus rotundatus</i> , <i>Punctum pygmaeum</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
14	–	buk	<i>Alinda biplicata</i> , <i>Cochlodina laminata</i> , <i>Discus ruderratus</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
15	–	buk, javor, jasan	<i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Laciniaria plicata</i> , <i>Cochlodina laminata</i> , <i>Daudebardia rufa</i> , <i>Discus ruderratus</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
16	+	javor, jasan, jediná jedle	<i>Cochlodina laminata</i> , <i>Laciniaria plicata</i> , <i>Alinda biplicata</i> , <i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Faustina faustina</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
17	+	javor, jasan	<i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Cochlodina laminata</i> , <i>Alinda biplicata</i> , <i>Discus ruderratus</i> , <i>Discus rotundatus</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
18	+	buk, javor, jasan	<i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Cochlodina laminata</i> , <i>Alinda biplicata</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
19	+	buk, javor	<i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Macrogastra tumida</i> , <i>Cochlodina laminata</i> , <i>Alinda biplicata</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
20	+	jediný buk	<i>Cochlodina laminata</i> , <i>Discus rotundatus</i> , <i>Discus ruderratus</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
21	+	pokácené buky, jediná jasan (pařez u cesty)	<i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Alinda biplicata</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
22	+	buk, javor, jasan	<i>Alinda biplicata</i> , <i>Cochlodina laminata</i> , <i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Bielzia coerulans</i> , <i>Oxychilus glaber</i>
23	–	buk, javor, jasan	<i>Alinda biplicata</i> , <i>Cochlodina laminata</i> , <i>Discus ruderratus</i> , <i>Discus rotundatus</i> , <i>Euconulus fulvus</i> , <i>Carychium minimum</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
24	+	buk, smrk	<i>Cochlodina laminata</i> , <i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Discus ruderratus</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
25	+	smrk (staré pařezy)	<i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Perpolita hammonis</i> , <i>Discus rotundatus</i> , <i>Discus ruderratus</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
26	–	smrk	–
27	+	buk, jedle	<i>Cochlodina laminata</i> , <i>Discus ruderratus</i> , <i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
28	–	buk, dub, habr, smrk, bříza	<i>Discus rotundatus</i> , <i>Cochlodina laminata</i> , <i>Bielzia coerulans</i>
29	+	buk, javor, jasan	<i>Discus rotundatus</i> , <i>Alinda biplicata</i> , <i>Macrogastra plicatula</i> , <i>Cochlodina laminata</i> , <i>Bielzia coerulans</i> , <i>Helicigona lapicida</i> , <i>Faustina faustina</i>
30	–	buk, jasan, bříza, smrk	<i>Discus ruderratus</i> , <i>Arianta arbustorum</i> , <i>Laciniaria plicata</i> , <i>Monachoides incarnatus</i> , <i>Alinda biplicata</i> , <i>Bielzia coerulans</i>

\* Pro kompletní přehled měkkýšů hradu Lukova viz NOVÁK (2004). For complete list of snails of the Lukov castle see NOVÁK (2004).

\*\* Kompletní přehled měkkýšů, s prokázaným výskytem na území PR Obřany. Complete list of snails of the Obřany nature monument: *Alinda biplicata*, *Isognomostoma isognomostomos*, *Laciniaria plicata*, *Macrogastra plicatula*, *Clausilia parvula*, *Vitrea pellucida*, *Cochlodina laminata*, *Petrasina unidentata*, *Vitrea diaphana*, *Punctum pygmaeum*, *Vestia ranojevici moravica* (I pod listím na zemi! srov. LOŽEK & MACHA 1954), *Oxychilus glaber*, *Orcula dolium*, *Arianta arbustorum*, *Merdigera obscura*, *Ena montana*, *Vertigo alpestris*, *Faustina faustina*, *Helicigona lapicida*, *Monachoides incarnatus*, *Vallonia pulchella*, *Daudebardia rufa*, *Platyla polita*, *Vallonia costata*, *Helix pomatia*, *Semilimax semilimax*, *Petrasina unidentata*, *Succinella oblonga*, *Bielzia coerulans*.

24) PP Holíkova rezervace (okr. Zlín) – úsek 200 m po obou stranách skalního hřbetu, 49°19'51.43"N, 17°47'13.982"E, 530–560 m n.m., datum průzkumu: 19.9.2009.

Zbytek původního karpatského lesa. Ve stromovém patře převládá buk lesní, přimíšena je jedle bělokorá, zastoupen je i javor klen, jasan ztepilý, smrk ztepilý a další (PODEŠVA 2010). Odumřelá dřevní hmota přítomná v poměrně hojném množství v podobě padlých větví nebo pařezů s ojedinělým výskytem padlých kmenů.

25) Světlna pod PP Holíkova rezervace (okr. Zlín) – 49°19'56.985"N, 17°47'8.609"E, 520 m n.m., datum průzkumu: 19.9.2009.

Světlna po vykáceném smíšeném lese, s převládajícím smrkem a vtroušenými listnáči (odhad na základě dochovaných starých pařezů). Odumřelá dřevní hmota zastoupená především větvemi a pařezy.

26) PP Skály (okr. Zlín) – úsek v délce 280 m, hřbet v S části rezervace, mezi 49°19'28.312"N, 17°46'56.25"E a 49°19'31.275"N, 17°47'4.989"E, nadm. výška 460–500 m n.m., datum průzkumu: 19.9.2009.

Vegetace přírodní památky je tvořena smíšeným lesním porostem. Na skalách roste břiza bělokorá, borovice lesní a buk lesní, ojediněle jalovec obecný (PODEŠVA 2010). V okolí převládá smrk ztepilý. Odumřelá dřevní hmota zastoupena ojedinělou přítomností padlých větví a ojediněle též padlých smrkových kmenů.

27) PP Solisko (okr. Zlín) – úsek jižně pod vrcholem v rozsahu 150–200 m, 49°21'9.888"N, 17°45'31.575"E, 650 m n.m., datum průzkumu: 19.9.2009.

Zřejmě fragment květnaté bučiny s převládajícím bukem lesním, místy je přimísen smrk ztepilý a další dřeviny (MACKOVČIN & JATIOVÁ 2002). Odumřelá dřevní hmota je hojně přítomná v podobě padlých větví, pařezů a četných padlých kmenů.

28) PP Vela (okr. Zlín) – svah s vrcholem v nadm. výšce 526 m n.m., 49°18'33.671"N, 17°43'20.615"E. Datum: 20.9.2009.

Jeden z posledních zbytků přirozených bučin v Hostýnských vrších (MACKOVČIN & JATIOVÁ 2002). Odumřelá dřevní hmota hojně přítomná v podobě padlých větví a četných padlých kmenů. Průzkum všech padlých stromů na území celé rezervace.

29) Les nad PP Pod Kozincem (okr. Kroměříž), úsek ve svahu rokle, v blízkosti vyschlého potoka, mezi 49°23'35.762"N, 17°43'37.66"E a 49°23'31.659"N, 17°43'42.022"E, 520–600 m n.m., datum průzkumu: 4.10.2009.

Lesní porost se co do skladby dřevin podobá navrhované PR Hadí kopec – jedná se o pokračování porostu za hranicemi navrhované PR. Odumřelá dřevní hmota je hojně přítomná v podobě padlých větví, ojedinělých pařezů a padlých kmenů.

30) Pod vrcholem kopce Německý (okr. Kroměříž), úsek 540 m od VKP Německý lom, 49°22'36.608"N, 17°43'49.935"E, 555 m n.m., datum průzkumu: 24.10.2009.

Smíšený les. Dřevní hmota přítomná v poměrně hojném množství v podobě padlých větví a pařezů s ojedinělým výskytem padlých kmenů.

## Výsledky

V Tabulce 1 jsou shrnuty výsledky dosavadního studia výskytu druhu *Vestia ranojevici moravica* (Brabenec, 1952) v Hostýnských vrších. Číslo ve sloupci Lokalita odkazuje na seznam lokalit (viz výše). Ve sloupci Výskyt uvádíme, zda byl (+) nebo nebyl (–) výskyt větvenatky moravské na lokalitě prokázán. Sloupec Padlé dřevo obsahuje přehled druhů dřevin podílejících se na zkoumané odumřelé biomase a ve sloupci Doprovodné druhy uvádíme seznam ostatních druhů plžů, nalezených na dané lokalitě.

## Závěr

Ze všech třiceti prozkoumaných lokalit byl výskyt větvenatky moravské spolehlivě prokázán na 20 lokalitách. Na lokalitách uváděných LOŽEK & MÁCHOU (1954) a v jejich okolí byly zaznamenány hojné populace tohoto druhu. Zatím nejjižnější prokázaný výskyt a tím i nejjižnější lokalitou vůbec je PP Holíkova rezervace.

Pro úplnost uvádíme, že větvenatka moravská byla nalézána nejen pod kůrou buků, jak uvádí LOŽEK & MÁCHA (1954), ale početné populace byly objeveny rovněž na jasanu, javoru kleny, a pravděpodobně též lípě (Sv. Hostýn) a dokonce i na jedlích (PR Smrdutá, PP Solisko) a ojediněle na pařezech smrku (PP Holíkova rezervace a přílehlá světlna). Na rozdíl od LOŽKA & MÁCHY (1954) potvrzujeme jeden nález rovněž pod listím na zemi (PR Obrány), což je logické vzhledem k tomu, že se arborikolní plži musejí mezi padlými kmeny přemísťovat.

**Poděkování.** Autoři tímto děkují panu J. Vašíkovi, řediteli LČR v Bystřici pod Hostýnem, za umožnění vjezdu ke vzdáleným lokalitám na území Lesů České republiky. Poděkování patří i panu L. Směšnému za cenné konzultace o porostech v Hostýnských horách.

## Literatura

- HORSÁK M., 2003: Měkkýši „Ženklavského lesa“ u Štramberka (severní Morava). – *Malacologica Bohemoslovaca*, 2: 15–18.
- HUDEC V., 1954: Zpráva o mlakozoologickém průzkumu státní přírodní rezervace u hradu Lukova a několik dalších lokalit v Hostýnských horách. – *Ochrana přírody*, 9(2): 44–46.
- LOŽEK V., 1954: Návrh na zřízení rezervace Obrány v Hostýnských horách. – *Ochrana přírody*, 8(6): 132–133.
- LOŽEK V. & MÁCHA S. 1954: Zeměpisné rozšíření plže *Laciniaria moravica* Brabenec (čeleď Clausiliidae). – *Čas. Nár. muzea*, odd. přír., 123(2): 148–155.
- MACKOVČIN P. & JATIOVÁ M. (eds), 2002 Zlínsko. – In: Chráněná území ČR, MACKOVČIN P. & SEDLÁČEK M. (eds), svazek II., AOPK ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 376 pp.
- NOVÁK J., 2004: Průzkum měkkýšů na hradě Lukově po 50 letech. – *Živa*, 6: 265–266.
- PLANSTUDIO 2010: Mapy.cz. – <http://www.mapy.cz/>
- PODEŠVA Z., 2010: Chráněná území Zlínského kraje. – <http://nature.hyperlink.cz/>
- ÚHÚL 2010: Oblastní plány rozvoje lesů – <http://geoportal2.uhul.cz/index.php>